

Sok kezdő fordító (és úgy ember általában) nem igazán tudja, hogyan is kell todalékolni az idegen szavakat (ide tartoznak a tulajdonnevek, de minden egyéb közszó is), így ez az összefoglalás próbál utat mutatni – példákkal – ebben a néha nem túl egyértelmű helyesírási kérdéskörben.

Az alapvetés az, hogy **az idegen szavakhoz általában ugyanúgy közvetlenül kapcsoljuk a todaléket**, mint a legtöbb magyar szó esetében. Ez a kiindulópont, és ehhez jön néhány megjegyzendő szabály és kivétel.

Példák a todalék közvetlen kapcsolására:

Fontos: ha a szó olyan magánhangzóra végződik, ami a magyarban is megnyúlik a szó végén (a, e, o, ö), akkor az idegen szónál is ez történik, kivéve, ha a kiejtése eltér a magyarban megszokottól (lásd: Ramse, Zoe).

- Alex → Alexet, Alexszel
- Andersen Nexø → Andersen Nexøt, Andersen Nexøvel
- Balzac → Balzacot, Balzackal
- Benz → Benzet, Benzcel
- Big Mac → Big Macet, Big Mackel
- Brontë → Brontët, Brontével
- Calgary → Calgaryt, Calgaryben
- Coca-Cola → Coca-Colát, Coca-Colával
- cowboy → cowboyt, cowboyjal
- Frank → Franket, Frankkel
- Gates → Gateset, Gatesszel (vagy Gatescel – kiejtéstől függően)
- Goethe → Goethét, Goethével
- Gómez (ejtsd: gomesz) → Gómezt, Gómezzsel
- Helsinki → Helsinkit, Helsinkiben
- James → Jamest, Jamesszel
- John → Johnt, Johnnal
- Keanu → Keanut, Keanuval
- lady → ladyt, ladyvel
- Malmö → Malmőt, Malmöben
- Manchester City → Manchester Cityt, Manchester Cityben
- McDonald's → McDonald'sot, McDonald'sban, McDonald'scal
- New York → New Yorkot, New Yorkban
- penny → pennyt, pennyvel
- Peter → Petert, Peterrel
- Ramse (ejtsd: remzi) → Ramset, Ramsevel
- Oslo → Oslót, Oslóban
- San Francisco → San Franciscót, San Franciscóban
- Sky → Skyt, Skyjal
- Stefan → Stefant, Stefannal
- stylist → stylistot, stylisttal
- Wales → Walest, Walesben
- Wells → Wellst, Wellsszel

- Windows → Windowst, Windowszal
- Wrocław → Wrocławot, Wrocławban
- Zoe (ejtsd: zoi) → Zoet, Zoeval

Ahogy a magyarban, úgy itt is, ha egy tulajdonnév két azonos mássalhangzóra végződik, akkor -val, -vel és a -vá, -vé ragokat kötőjellel kapcsoljuk a névhez.

- Bill → Billt, Bill-lel, Bill-lé (változik)
- Mann → Mannt, Mann-nal, Mann-ná (változik)
- Russ → Russt, Russ-szal, Russ-szá (változik)
- Scott → Scottot, Scott-tal, Scott-tá (változik)
- Tallinn → Tallinnt, Tallinnban, Tallinn-nál

Két nagyon fontos szabály van: **ha az idegen szó néma betűre vagy bonyolult betűkapcsolatra végződik, akkor a szóhoz kötőjellel kapcsoljuk a toldalékot.**

Néma betű: ha a szó végén álló betűt vagy betűket nem ejtjük.

- Cannes → Cannes-ban, Cannes-nál
- Cassie → Cassie-t, Cassie-vel
- Gaulle → Gaulle-t, Gaulle-lal
- Glasgow → Glasgow-t, Glasgow-ban
- Google → Google-t, Google-ben, Google-lel
- guillotine → guillotine-t, guillotine-nal
- Illinois → Illinois-t, Illinois-ban
- Joe → Joe-t, Joe-val
- lime → lime-ot, lime-mal
- Mike → Mike-ot, Mike-kal
- Molière → Molière-t, Molière-rel
- puzzle → puzzle-t, puzzle-lel
- Sarah → Sarah-t, Sarah-val
- Shakespeare → Shakespeare-t, Shakespeare-rel
- Shaw → Shaw-t, Shaw-val
- talkshow → talkshow-t, talkshow-ban

Bonyolult betűkapcsolat: ha az utolsó kiejtett hangot bonyolult, írásrendszerünkben szokatlan betűegyüttes jelöli.

Fontos: az y és az ey végződés nem keverendő össze, előbbiben egy betű egy hangot jelöl, tehát utána kötőjel nélkül kapcsolódik a toldalék, míg utóbbi esetében két betű jelöl egy hangot, vagyis (magyarban szokatlan) betűkapcsolatról beszélünk, ezért kötőjel kell.

- Bordeaux (ejtsd: bordó) → Bordeaux-t, Bordeaux-ban
- Chelsea (ejtsd: cselszi) → Chelsea-t, Chelsea-vel
- Disney (ejtsd: dizni) → Disney-t, Disney-vel
- monsieur (ejtsd: mösziő) → monsieur-t, monsieur-vel

- Renault (ejtsd: rönó) → Renault-t, Renault-val
- Rousseau (ejtsd: ruszó) → Rousseau-t, Rousseau-val
- Sydney (ejtsd: szidni) → Sydney-t, Sydney-ben
- whiskey (ejtsd: viszki) → whiskey-t, whiskey-vel

Vannak olyan betűkapcsolatok, melyek a magyarban nem számítanak be ezek közé a bonyolult kapcsolatok közé, legfőképpen a hagyomány elve miatt (gondoljunk a Kossuth, Németh, Balogh, Madách, Móricz, Rác vagy Rátz stb. nevekre).

Fontos: ilyenkor a szóvégi magánhangzó nem nyúlik meg.

- **ae** (latin nyitott e vagy é hang): curriculum vitae → curriculum vitaet, curriculum vitaeje
- **ee**: Tennessee → Tennesseet, Tennesseeben; Bruce Lee → Bruce Leet, Bruce Leevel
- **ii**: Hawaii → Hawaiiit, Hawaiiin
- **oo**: Waterloo → Waterlooiban, Waterloonál; Daewoo → Daewoot, Daewooban
- **ou**: Anjou → Anjout, Anjouk; Cotonou → Cotonout, Cotonouban
- **ch**: Bach → Bachot, Bachhal; Greenwich → Greenwichet, Greenwichben; Dietrich → Dietrichet, Dietrichhel
- **ck**: Dyck → Dycket, Dyckkel; Steinbeck → Steinbecket, Steinbeckkel
- **cz**: Borowicz → Borowiczot, Borowiczcal
- **gh**: Pittsburgh → Pittsburghöt, Pittsburghben
 - DE! Edinburgh esetén az eltérő kiejtés miatt kellhet kötőjel.
- **ph**: Ralph → Ralphot, Ralphfal; Christoph → Christophot, Christophfal
- **sh**: Bush → Busht, Bushsal; Macintosh → Macintosht, Macintoshsal
- **sch**: Bosch → Boscht, Boschsal
- **th**: Perth → Pertht, Perthben; Smith → Smitht, Smithszel; Elizabeth → Elizabethet, Elizabethtel vagy Elizabethszel; Beth → Betht, Bethszel (a -val, -vel hasonlása eltérő lehet a kiejtéstől függően)
- **tz**: Auschwitz → Auschwitzban; fritz → fritzet, fritzcel; Hertz → Hertzet, Hertzcel

*Kivételes eset: ugyan a **déjà vu** nem tartozik egyik fenti kitételbe sem, ami indokolná a kötőjellel való toldalékolást, azonban az ü megnyúlására (ami ráadásul írásban u) nem igazán van példa a magyar nyelvben, ezért ezen szokatlan írásmódra való tekintettel a helyesírási szabályzatban úgy határoztak, hogy ez kötőjellel toldalékolandó. Tehát: déjà vu-t, déjà vu-je (van).*

Külön ki kell emelnünk azokat az eseteket, **amikor az idegen szóhoz képzőt** (leggyakoribb: -i, -s, -beli, -ista, -izmus – de sokféle képzőnk van) **teszünk**. Ezt a szakaszt két részre kell bontani.

*Ha az adott szó **egyelemű**, akkor a szó kisbetűs lesz, és a képző közvetlenül kapcsolódik hozzá (amennyiben más toldalék esetében is így történne, nyilván néma betű és bonyolult betűkapcsolat esetén marad a kötőjel). A kötőjellel kapcsolt szavak bár többeműnek tűnnek, egyeleműnek számítanak.*

Fontos: ha i betű áll a szó végén, az -i képző pluszban nem írandó, kivéve abban az esetben, ha nem ejtjük.

- Abu-Dzabi → abu-dzabi
- Bissau-Guinea → bissau-guineai
- Boston → bostoni
- Bordeaux → bordeaux-i
- Cannes → cannes-i
- Chicago → chicagói
- Coca-Cola → coca-colás
- Coventry → coventryi
- Dél-Jersey → dél-jersey-i
- Facebook → facebookozik
- Gaulle → gaulle-ista
- Goethe → goethés
- Haiti → haiti
- Hawaii → hawaii
- Helsinki → helsinki
- Marx → marxizmus
- McDonald's → mcdonald'sos
- München → müncheni
- Ploiești (ejtsd: plojest) → ploiești-i
- Pompeji → pompeji
- Shakespeare → shakespeare-i
- Skype → skype-ol
- Sydney → sydney-i
- Tennessee → tennesseei
- Tel-Aviv → tel-avivi
- Twitter → twitterezik
- Voltaire → voltaire-izmus
- Washington → washingtonbeli
- Windows → windowsos

*Ha a szó **többemű**, akkor a szó nagybetűs részei nagybetűsek maradnak, és a képző kötőjellel kapcsolódik az utolsó szóhoz (és a szóvégi magánhangzó ugyanúgy megnyúlik, mint amikor nincs kötőjel, igazodva természetesen a kiejtéshez).*

- Alfa Romeo → Alfa Romeó-s
- Andersen Nexø → Andersen Nexø-i
- Dél-Los Angeles → Dél-Los Angeles-i
- Helena Bonham Carter → Helena Bonham Carter-es
- Karlovy Vary → Karlovy Vary-i
- La Coruña → La Coruña-i
- Leonardo da Vinci → Leonardo da Vinci-s
- Nagy Medve (csillagkép) → Nagy Medve-beli
- New York → New York-i

- Rio de Janeiro → Rio de Janeiró-i
- San Francisco → San Franciscó-i
- Trinidad és Tobago → Trinidad és Tobagó-i
- Velikije Luki → Velikije Luki-i

A különböző **mozaikszavakhoz** mindig kötőjellel kapcsoljuk a toldalékokat, és a magánhangzók nem nyúlnak meg, pl. CIA-s, FBI-jal, USA-beli.

Ha további kérdés merül fel bennetek, ha valamiben így is bizonytalanok vagytok, nyugodtan kérdezzetek a fórum [Helyesírási kérdések](#) topikjában!